

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

In feria purificationis Mariae

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

Imò parentes, liberos, conjuges, &c. quibus hîc per mortem orbatî sumus, recipiemus omnes in gloria, unde dies iudicii vocatur *χρόνος ἀποκατάστασις*, Act. 3. v. 21.

III. *Salutari admonitione.* Multi autem primi erunt novissimi, & novissimi primi. Quo Christus epiphonemate iustitios propriâ sanctitate & meritis turgentis quasi & gloriantes retundit, ne relinquentes patrem, uxore, liberos, domos, agros, &c. tempore persecutionis meritum aliquod in eo quarant, sed à solius Dei gratia in vera eorum humilitate pendeant. Qui enim si-

bi imaginantur se primos esse, & instar Pharisæi alios contemnunt, Luc. 18. v. 11. novissimi evadent, & iustitiam coram Deo valentem nunquam consequentur, Rom. 10. v. 3. nam respicit Deus pauperculos & contritos spiritu, & trementes sermones ejus, Es. 66. v. 2.

Faxit Deus T. O. M. ut posthabitis terrestribus cœlestia semper meditemur, & remunerationem his qui Christum sequuntur juramento promissam, tandem etiam consequamur, qui vivit & regnat in secula seculorum, Amen.

In Feria Purificationis Mariæ.

Evang. Luc. 2. v. 22 32.

IN V. T. duo agni anniculi quotidie immolandi erant, alter manè & alter vesperi. Hoc erat holocaustum perpetuum, quod apud omnes posteros observari oportebat, Exod. 29. v. 38. 39.

Egregia figura, quæ in Christo complementum adeptæ est. Nam is legis finis est, Rom. 10. v. 4. & pro umbra corpus substituit, Eb. 10. v. 1. hinc dicitur agnus Dei, qui tollit peccata mundi, Joh. 1. v. 29. nec tantum manè, hoc est, in infantia sua tanquam sacrificium in templo Hierosolymitano, sed vesperi etiam, id est, in perfecta sua & virili ætate, in ara crucis oblati est Patri in odorem bonæ fragrantiae, Eph. 5. v. 2.

De matutina oblatione agit prælecta pericope, quam sine ulteriori præfatione ad manus sumemus, & in tribus partibus explicabimus. Videbimus enim

I. Christi præsentationem.

II. Simeonis commendationem.

III. Cygneam modulationem.

J. J.

EXEGESIS:

DE ultimo templo Hierosolym. prædixit Haggæus, quod gloria ejus major futura sit, quam erat gloria templi Salomonæ, c. 2. v. 8. hoc mirum alicui videri poterat, quia in secundo templo defuit 1. *arca fœderis cum propitiatorio*, ex quo Deus ad Israëlitas loquebatur, 2. *sacer ignis* 3. *Vrim & thumim* in pectorali, 4. *tabula Decalogi* 5. *donum prophetiæ*. Sed quando consideramus, quod Christus præsentia, doctrina & miraculis suis templum illud decoravit, facile subscribemus vaticinio superius allato. Initium factum est in hodierna præsentatione & oblatione, cujus hîc describitur

I. Tempus. Nam postquam completi fuissent, inquit Evangelista, dies purificationis eorum secundum legem Moïsi, & respicit:

Paulo aliter Buxfordi Lex. Habr. p. 348. ubi nulla fit mentio tabulae v. decalogi.

spicit his verbis ad c. 12. Levitici, ubi lex de purificandis Iudæorum mulieribus habetur, quæ hoc vult, ut mulier post partum masculi diebus 33. post partum autem femellæ diebus 66. domi se continere debeat.

Hujus legis duæ possunt dari rationes. *Prior mystica est, & significat impuritatem nostræ naturæ, quæ peccatis polluta est à primo suo semine, ex quo concepti sumus, unde peccatores ab utero vocamur, Pl. 58. vers. 4. & filii iræ naturâ, Eph. 2. v. 3. quod ut perpetuò ante oculos nostros versaretur, lex purificationis sancita fuit, quâ puerperæ domi detinebantur post partum ad aliquot dies, non quasi puerperium in se una cum Conjugio sit impurum Deoque minus gratum, contrarium enim docet Paulus 1. Tim. 2. v. 15. sed quia fœtus ex impuro semine conceptus, totus quoque impurus est, & purificatione per sanguinem Christi opus habet. Nemo enim nascitur in fœdere Dei, sed per purificationem illam, quæ fit per fidem, Act. 15. v. 9. in fœdus recipitur. Hinc baptismus dicitur stipulatio bonæ conscientie, 1. Petr. 3. v. 21.*

Posterior ratio physica est, & pertinet in specie ad sexum foemineum, cui tanquam peculiaris pœna peccati labor pariendi divinitus adjunctus est, Gen. 3. v. 16. id non fit sine infirmitate virium corporis. Quia autem fidelis est Deus, & neminem ultra vires tentari sinit, 1. Cor. 10. v. 13. idcirco rationem habuit infirmi istius sexus etiam in eo, in quo pœna peccati esse debuit, ac proinde dies aliquot puerperis quasi donavit ad recolligendas vires, cui ordinationi divinæ non immeritò mariti locum dare debent, ne diebus illis intempestivis laboribus onerent

uxores, & quietem quam ipsis concessit Dominus, morositate sua inturbent. Est enim lex Levitica sublata est, generalis tamen est commonefactio, omnes concernens conjuges: Viri debent diligere uxores ut corpora sua. Qui uxorem suam diligit, se ipsum diligit, nemo unquam carnem suam odio habuit, sed nutrit & fovet eam, Ephes. 5. vers. 28. 29.

Huic legi se Maria virgo una cum filiolo suo hodie subjecit, quamvis purgatione ulla non opus habuerunt. Non Maria, quia sine virili semine concepit præter rerum seriem ex superventu Sp. S. & inunbratione virtutis Altissimi, Luc. 1. v. 35. Non filius ejus, quia erat Sanctus Sanctorum, Dan. 9. vers. 24. & peccatum non noverat, 2. Cor. 5. vers. 21. propter nos igitur factum est, partim ut admoneremur impuritatis naturæ, in qua concipimur, & propter quam lex ista promulgata erat. Partim ut ostenderet Christus se venisse ad tollendum peccata, & ad purificandum conscientias nostras à mortuis operibus, Hebr. 9. vers. 14. idè enim factus est peccatum pro nobis, ut nos redderemur, justitia Dei in ipso, 2. Cor. 5. vers. 21.

Pulcherrima hinc fuit *Commonefactio*. Omnes sumus impuri, & iniquitatem imbibimus sicut aquam, Job. 15. v. 16. quis enim mundum dabit ex immundo conceptum semine? Job. 14. v. 4. Ergò purgatione opus est, sine qua nemo videbit Deum, 1. Joh. 3. v. 2. 3.

Quamprimum dies purificationis completi essent, Maria statim ad templum Hierosolymitanum se recepit, ut purificationis actum susciperet. Sequamur dilecti:
Adve-

Advenerunt dies purificationis nostræ, tempus est ut furgamus, & sordes peccatorum abluamus, Esa. 1. v. 16.

Commaculasti te hæcenus *impuris cogitationibus*, sicut David, cum in templo domus regis deambaret, 2. Sam. 11. vers. 2. Dies purgationis advenerunt, cogitationes istæ reformandæ sunt, regnum Dei ante omnia querendum est & justitia ejus, Matt. 6. v. 33. Dicitur quidem in proverbio: Cogitare impunè licet, sed coram tribunali divino locum illud non habet. Nam Deus est judex cogitationum, Ebr. 4. vers. 12. & consilia cordium manifestabit, 1. Cor. 4. vers. 5.

Commaculasti te *verbis obscænis & scurrilibus*, sicut uxor Potiphari, quæ ad Josephum dicebat: Dormimecum, Gen. 39. vers. 7. Advenerunt dies purificationis, tempus est, ut ab ejusmodi turpitudine & stultiloquio desvelcamus, & non loquamur, nisi quæ vera, quæ pudica, quæ justa, quæ casta & amabilia sunt, Phil. 4. vers. 8. siquidem de omni verbo otioso rationem redditori sumus, Matth. 12. v. 36.

Commaculasti te *impuris operibus*, & vel spiritum fornicationis secutus es, sicut Judei, Os. 4. vers. 12. vel cum heluonibus genio indulxisti, Es. 5. vers. 11. Advenerunt dies purgationis, nova vita inchoanda est, ut deponas opera tenebrarum, & induas arma lucis, & honestè ambules tanquam in die, Rom. 13. vers. 12. 13. Orandum cum Dav. ex Pl. 51. v. 9. Conspere me per hyssopum, mundabor & supra nivem dealabor, &c. tunc regeminabit Dominus ex Esa. 1. vers. 18. si fuerint peccata tua sicut coccinum, velut nix albescent, si fuerint rubra tanquam vermiculus, velut lana alba erunt.

II. *Scopus*, qui valde notabilis est.

1. *Respectu prolis*. Nam ideò filium suum in templum deportarunt, ut sisterent cum Domino, inquit Evangelista. Hoc in lege mandatum erat, Exod. 13. vers. 2. Sanctifica mihi omne primogenitum, quod aperit vulvam in filiis Israel, tam de hominibus, quam de jumentis, mea sunt enim omnia. Id repetitur c. 34. vers. 19. 20. Numer. 8. vers. 12. 16. 17. Occasio legis describitur Exod. 12. quia enim paulò ante educationem Israelitarum ex Ægypto angelus percussor per totum illud regnum transibat, & omnia Aegyptiorum primogenita percutiebat, sed primogenitis Israelitarum, qui sanguine agni paschalis ædes suas conspergerant, parcebat, præcepit postea Deus in memoriam hujus beneficii, ut omnes primogeniti sibi sisterentur, hoc modo, ut D. Dietericus legem hanc pulcherrimè explicat. (1) Primogenitus ex tribu Levi sanctificandus erat Domino in ministerium templi & Sacerdotii sive cultus divini, Num. 3. vers. 12. 45. (2) Primogenitus ex tribu Israelitarum quacunque alia sistendus erat Domino, & redimendus quinque siclis, secundum solum sanctuarii, Num. 3. vers. 47. (sclus autem æstimatus dimidio thaleri.) (3) Primogenitum jumentorum sive boum, sive ovium, sive aliorum etiam animalium mundorum destinandum erat sacrificiis, Num. 18. v. 15. (4) Primogenitum immundorum animalium, ut puta asini, redimendum erat vel ove, vel hædo, vel non redempto cervix frangenda, Exod. 13. vers. 12. Num. 18. v. 15. 16.

Jam verò Christus est verus primogenitus, & quidem secundum utramque naturam, Col. 1. v. 15. Matth. 1. v. 25. Luc. 2. v. 7. & quidem

V u

I. Ratio-

1. *Ratione officii.* Primogenitis in V. T. debebatur regnum & Sacerdotium, Gen. 49. v. 3. Ita Christus est noster Rex & Sacerdos, Es. 33. v. 22.

2. *Ratione privilegii.* Primogenitis juxta legem divinam dabantur duæ portiones hæreditatis paternæ, Deuter. 21. vers. 17. Ita Christus duplici jure regnum cælorum obtinet, hæreditate Patris & merito passionis. Priori jure ipse est contentus, posterius donat nobis, unde vocatur primogenitus inter multos fratres, quia etiam credentes tanquam fratres in hæreditatis suæ confortium vocat, Rom. 8. vers. 29. ipse est, qui nobis in ipsum credentibus dat potestatem, ut reddamur filii Dei, Joh. 1. vers. 12. ac proinde ipsius cohæredes, Rom. 8. vers. 17. facit nos Reges & Sacerdotes coram Deo Patre suo, Apoc. 1. vers. 6. ut ipsi quoque fiamus primitiæ emti ex hominibus Deo & agno, Apoc. 14. vers. 4. & aggregemur ad Ecclesiam primogenitorum, qui conscripti sunt in cælis, Hebr. 12. v. 23.

3. *Ratione pretii.* Primogeniti in V. T. redimendi erant quinque siclis vel 2½. imperialibus. Tale pretium pro Christo numeratum esse nullibi legitur. Nonnulli putant, idè intermissum, quia ipse venit, non ut redimeretur, sed ut redimeret, & sufficiens pretium pro nobis solveret. Expedit hoc felicissimè & fidelissimè, dum non quinque siclis, sed quinque cruentis vulneribus, quæ omni auro & argento anteferenda sunt, nos à potestate Satanæ redemit. Apprehende siclos illos mysticos, & affer Patri cælesti per fidem, quando conscientia delictorum te accusat, & statim absolveris. Nam disciplina pacis nostræ super eum, & livore ejus sanati sumus, Esa. 53. v. 5.

2. *Respectu matris.* Nam idè factum est, inquit Evangelista, ut offerrent consuetas pro purificatione victimas, secundùm id quod dictum est in lege Domini, par turturum, aut duos pullos columbarum. Lex hæc extat Lev. 12. vers. 6. 7. 8. ubi ditiores agnulum in holocaustum, & pullum columbæ, aut turturam, pauperiores verò, qui agnum offerre non possent, duos turtures, seu duos pullos columbarum, unum in holocaustum, alterum in oblationem pro peccato offerre jubentur. Sed parentes Christi non offerunt agnum, non quidem ex paupertate: à Magis enim tantum auri acceperant, quo agnum sibi comparare, adeoque legi satisfacere potuissent, sed ex singulari instinctu Spiritus S. ita factum est, quia verus ille agnus jam aderat, quem omnes agni V. T. in sacrificium oblati præfigurant, pro quo nullus offerre debuit agnus alius, cum ipse venerat in hunc mundum, ut se offerret pro omnibus hominibus, & unicâ istâ oblatione consummaret in æternum eos qui sanctificantur, Ebr. 10. vers. 14.

Monemur hac oblatione nostri officii, ut nos ipsos Deo offeramus in hostiam viventem, sanctam & Deo placentem, Rom. 12. v. 1. quod fieri potest

1. *Per sanctam obedientiam*, quæ Deo magis placet, quam quævis externa victima, 1. Sam. 15. v. 22.

2. *Per veram penitentiam*, quæ per turtures & pullos columbarum mysticè adumbratur. Turtur est avis gemens, Esa. 38. vers. 14. Ita requiritur à nobis vera cordis contritio, ut gemitus ducamus ex imis penetralibus, & doleamus peccata, quæ

quæ in Deum benignissimum patrem commissimus. Hæc tristitia salutem operatur, 2. Cor. 7. v. 10. & Deo magis placet quam omnia alia sacrificia, Psalm. 51. vers. 18. 19. Columba autem, quam puerpera in Ver. Testam. pro se & filio offerre tenebatur, mysticè fidem denotat, per quam fidelis anima in vulneribus CHRISTI se abscondit, ut columba in foraminibus, Cant. 2. vers. 14.

De Secundo.

Fuit pars prima, sequitur altera, ubi duo consideranda veniunt:

I. Simeonis persona, quæ describitur

1. *Ratione appellationis.* Nam Simeon appellatur, quod auditorem significat. Tales Simeones esse oportet omnes Christianos, ut verbum Dei diligenter audiant, & in puro corde custodiant, Luc. 8. v. 15. est enim verbum vitæ, Johan. 6. vers. 68. quod animas nostras salvare potest, Jac. 1. vers. 21.

2. *Ratione habitationis,* quam habuit in Civitate Hierosolyma. Hierosolyma est typus Ecclesiæ, Galat. 4. vers. 26. Apoc. 21. vers. 2. cujus cives nos esse oportet, si bene beateque aliquando mori velimus. Sicut enim extra arcam Noæ omnes suffocati sunt in aquis diluvii: Ita extra Ecclesiam non est salus. Fores sunt canes, Apoc. 22. vers. 15.

II. *Virtutum Corona,* ad quam pertinet

1. *Pia Conversatio.* Erat enim

1. *Vir iustus, non inhæsiuè,* qualis in conspectu Dei non est ullus vivens, Psalm. 143. vers. 3. *sed in imputativè,* quia in promissum Patribus Messiam credidit, & hæc

ipsi fides in iustitiam imputata est, ad Roman. 4. vers. 11. Hinc est, quod dicitur expectasse consolationem Israël, id est, Christum Redemptorem mundi, cujus sanguine iustificatum ab ira se servari credidit, Roman. 5. vers. 9. *inchoativè,* quia iustitiam quoque in operibus sectatus est, *idemque fidem suam declaravit,* Jacob. 2. vers. 18.

2. *Vir pius,* in Græco est *εὐλαβής*, hoc idem est quod religiosus. Religiositas autem sive pietas ista timorem Dei se complectitur, qui peccatum expellit, & sapientiæ initium est, Sirach. 1. vers. 15. 25. Huc pertinet, quod Spiritus Sanctus in eo fuisse dicitur, à quo responsum acceperat, ipsum non moriturum, priusquam vidisset CHRISTUM Dominum. Qui enim Spiritu Dei aguntur, hi sunt filii Dei, Rom. 8. vers. 14. ibi dominantur fructus Spiritus & opera carnis exulant, Galath. 5. vers. 16. 22. O felices animas, quæ internum Spiritus Sancti testimonium in corde suo sentiunt. Nam eo ipso certi redduntur, quod sint filii Dei, CHRISTI membra, & domicilia Spiritus Sancti, & cum Paulo exclamare possunt, certus sum, quia neque mors, neque vita, neque angeli, neque principatus, &c. à charitate Dei nos separare poterit, quæ est in CHRISTO Domino nostro, Rom. 8. vers. 38. 39.

Sequantur hæc vestigia omnes hi, qui provectioris sunt ætatis, & cum Simeone præsentem semper mortem in januis expectent, ne sint pueri centum annorum, Esa. 65. vers. 20. sed iustitiam & pietatem sectentur. Nam ea canities venerabilis est, quæ in viis iustitiæ reperitur, Proverbior. 16. versicul. 31. & gloriola corona senum timor Domini, Sirach. 25. v. 8.

Simeon à quodam pingi solet coe. Vid. Dissp. Tract. Sch. V u 2

2. Tem-

de Circulone filij p. 306.

2. *Templi frequentatio.* Nam veniebat in Spiritu in templum, inquit Evangelista, & quidem eo tempore & hora, qua Christus Dominus templi à parentibus adductus Patri cœlesti sistebatur.

Si vis Christum invenire, qui via, veritas & vita est, ad templum cum Simeone propera, ibi præsens est, Exod. 20. v. 24. Matth. 18. v. 20. & ambulat in medio condelabrorum, Apocal. 1. vers. 13. imò per ministros suos loquitur tecum de regno Dei, & consilium omne Sac. Sanct. Trinitatis de negotio salutis humanæ tibi annunciat, Actor. 20. v. 27.

Quando igitur sentis impulsam Sp. S. quo te ad Conciones audiendas instigat, noli contemnere, ut multi solent, qui suggestionibus Diaboli obtemperant, & vel ad cauponam, vel ad opera alia profana se conferunt, sed cum Davide omnem in visitatione templi voluptatem colloca, Ps. 26. v. 6. 27. v. 4. 122. v. 1. 2.

3. *Jesuli amplexatio.* Nam accepit eum in ulnas suas, inquit Evangelista, & sine dubio exosculatus est. Quod nobis charum est, ulnis excipere, gremio fovere & exosculari solemus, ut testantur exempla Scripturæ, 2. Reg. 4. v. 20. Marc. 10. v. 16. ita Simeon Christum in ulnas excipiens fidem simul & amorem suum declarat.

Sequamur dilecti, & Christum excipiamus

1. *Brachio dextro*, quod est brachium fidei, & promissionibus Evangelicis universalius nos includamus, firmiter credentes, qui propitiatio factus est pro peccatis totius mundi, 1. Joh. 2. v. 2. quod etiam factus sit propitiatio pro peccatis meis, tuis, & omnium individuorum in mundo. Non enim vult ut ullus pereat, 2. Petr. 1. v. 9. tali fide

CHRISTUS delectatur, Jerem. 5. vers. 3. eique vitam æternam promittit, Johan. 3. vers. 16.

2. *Brachio sinistro*, quod est brachium charitatis, eo Christum excipimus, quando membris ejus in hisseris vel hospitium prætemus, vel eleemosynas erogamus. Id enim Christus olim sibi factum reputabit, Matth. 25. v. 40.

4. *Dei glorificatio.* Nam laudavit Deum, inquit Evangelista, quod hoc beneficio ipsum dignatus est, & Christum non tantum in carne videre, sed ulnis etiam excipere dedit. Talis nos quoque decet gratiarum actio, qui Christum adhuc videmus in verbo & Sacramento, nec ulnis tantum, sed ore & corde excipimus. Ore in Sacra cœna, corde verò per fidem, Galat. 3. v. 17. Hoc tantum beneficium grato animo agnoscere & celebrare debemus. Quid enim melius animo geramus, & ore promamus, & calamo explanemus, quam Deo gratias? Hoc nihil dici potest brevius, nec audiri latius nec intelligi gratius, nec agi fructuosius, inquit Augustinus. Hoc placet Deo super vitulum novellum cornua producentem & ungulas, Psal. 69. v. 32.

De Tertio.

Restat pars ultima, *Cygnæ modulatione*, quæ tribus membris absolvitur, ut sunt

1. *Moriendi desiderium*, quod aperit
1. *Quotidianam mortis expectationem.* Nunc, inquit, nunc dimitis, q. d. paratus sum, veni Domine Jesu, quotidie te expecto. Ita nos quoque in perpetua mortis expectatione excubias quasi agere debemus, ut singulo manè cogitemus, fortassis hodierna

etna dies ultima erit crastinum non attingam, ita Massodonus, cum ab amico quodam in diem sequentem ad convivium invitaretur, quid ajebat, me vocas in crastinum non habui, sed mortis adventum in singulos dies expecto. Hæc consideratio & quotidiana mortis expectatio revocat à peccato, Sirach. 7. v. 39. & ad superna invitat, ut obliviscamur quæ retrò sunt, & priora inhiemus, Philip. 3. v. 13. 14. ubi enim thesaurus noster, ibi & cor nostrum recumbit, Matth. 6. v. 21.

2. *Voluntatis divina approbatione.* Nam dimittis, inquit, Ego contentus sum, quando tibi placet, ex hac lachrymarum valle emigrare in cœlestem patriam: Ita semper in paternæ Dei voluntate acquiescendum est. Ille enim, ut dedit nobis corpus & animam: ita quoque potestatem habet ἀπολύειν vel dissolvere illud vinculum, quo corpus & animam colligavit, Luc. 12. v. 20. ut ipsi vivimus, ita ipsi quoque morimur, Roman. 14. v. 8. Quando ergò videmus adesse præstitutum mortis terminum, Deo vocanti promptè obediamus, & cum Elia dicamus: Sufficit nunc Domine, tolle animam meam, neque enim melior sum quàm Patres mei, 1. Regum 19. v. 4.

Vox ἀπολύειν tripliciter usurpatur in Scripturis: Primò de dimissione ex carcere, Matth. 27. vers. 26. quid hæc vita aliud est, quam carcer, in quo lex peccati, quæ est in membris nostris, captivat nos, Rom. 7. v. 23. per mortem autem reducimur. Qui enim mortuus est justificatus est à peccato, Rom. 6. v. 7. Secundò de dimissione in patriam, Matth. 14. v. 15. in hac vita sumus in exilio constituti, Psalm. 39. v. 13. per mortem autem in cœlestem patriam evocamur, ubi πολιτεύμα nostrum est, Philip. 3. v. 20. Ter-

tiò de dimissione ex servitio, Job. 7. v. 2. quando servus laborando per totum diem defatigatus est, dimittitur tandem, ut ad quietem se conferre & vires recolligere possit: Ita sumus omnes Dei servi, quos in certa statione collocavit, & multas difficultates experimur, dum vespera vitæ nostræ accedit, ubi ad æternam quietem introducemur, Esa. 32. v. 18. Apoc. 14. v. 13. Es. 57. v. 2.

Hanc dimissionem patienter expectemus, nec vel ex desperatione cordis, vel ex impatientia carnis nobis ipsis violentas manus injiciamus. Non enim suscipit Deus tales animas, quæ ipso nolente è corpore exierunt, inquit Hieronymus. Peccant autem γίγνεται contra naturam. Quanto enim quis propinquiorem sibi occidit, tantò judicatur immanior. Qui ergò seipsum necat, pessimus homicida est, quia nemo est homini seipso propinquior, inquit August. peccat contra seipsum, nam in peccato moritur, sicut Saul, 1. Chron. 11. v. 13. & non habet vitam æternam in se manentem, 1. Ioh. 3. v. 15. Peccat etiam contra Deum, cujus regalia invadit, dum sibi ipsi mortem accelerat, quod Deo Moses ascribit, Psalm. 90. v. 3. & præceptum violat: Non occides, tam te quàm alium, Exod. 20. vers. 13. Ergò cum Ecclesia oremus:

Ach HERR vergib all unser Schuld/
Hilff / daß wir warten mit Gedult/
Bist unser Sündtein kompt herbey/
Auch unser Glaub sters wacker sey/
Dein Wort zu trauen festiglich/
Bist wir entschaffen seeliglich.

II. *Εὐδ' αὐατίας Magisterium.* Hanc nobis monstrat Simeon suo exemplo, dum moritur

Vid. Part.
3. p. 187. ab.

B. Vox ἀπολύειν in dicitur de morte Aaronis Num. 20. 29 v. 3

1. In

1. *In cruce.* Nam se servum, & Deum suum Dominum appellat. Servus autem Christi sine cruce & tribulatione esse non potest, Matth. 16. v. 24. Luc. 14. v. 27. In græco est vocabulum *δεδούτος*, quod patrem familiam significat, qui domus suæ curam habet, & domesticis suis imperare potest. Ejusmodi *δεδούτος* est Pater cælestis, cui omnes Creaturæ parent, Psalm. 148. v. 8. & imprimis ex hominibus ei serviunt, quos à mundo separavit, Ioh. 15. v. 19. & non solum in baptismo ad servitium suum destinavit, sed etiam in hunc finem redemit ex manu inimicorum suorum, ut servirent ipsi in justitia & sanctitate omnibus diebus vitæ suæ, Luc. 1. v. 74. 75. hoc nomine gloriantur sancti, quod eo honore dignati sunt, Psalm. 116. v. 16. Sap. 9. v. 5.

Caveamus ergo à peccatis contra conscientiam, in quibus & per quæ Diabolo servitur, Ioh. 8. v. 34. nam mors impiorum pessima, Psalm. 34. v. 22. & hoc agamus, ut in servitio Dei semper in veniamur. Huic enim servire, regnare est. Et bene remunerat, qui ipsi serviunt, Pl. 61. v. 6. Crucem etiam, quam nobis imponit, patienter feramus, Sir. 2. vers. 1. & sequentibus, ita beatè tandem moriemur, & cum gaudio etiam resurgemus, pretiosa enim in conspectu Dei mors sanctorum ejus, Psalm. 116. v. 15.

2. *In pace.* Nam in pace, inquit, dimittis servum tuum. Ita si beatè mori velimus, in pace moriamur oportet

1. *cum Deo*, inter quem & nos peccatum dividit, Esa. 59. vers. 2. maceris illa intergerina tollenda est per pœnitentiam, ut reduniamur cum Deo, & gratiam consequamur. Hoc fit mediante Christo, qui est Princeps pacis, Es. 9. v. 6. & omnia reconciliavit pacificans per sanguinem in cruce

profusum, sive quæ in cælis, sive quæ in terris, Col. 1. vers. 20. qui hanc pacem habet, mortem non timet, quæ ipsi janua vitæ est, Ioh. 5. v. 24.

2. *Cum proximo.* Qui hunc non diligit, & dicit se diligere DEUM, mendax est, 1. Joh. 4. vers. 20. vide igitur, ne sol occidat super iracundiam tuam, Eph. 4. vers. 26. sed esto consentiens adversario tuo citò, dum es in via cum eo, Matth. 5. vers. 25. inquirere pacem & persequere eam, Psalm. 34. vers. 15. si possibile est, quod in te est, cum omnibus hominibus pacem habe, Roman. 12. vers. 18. qui enim vindicari vult, à Domino vindictam inveniet, & peccata illius servans servabit, relinque proximo tuo nocenti te, & tunc deprecanti tibi peccata solventur, Sir. 28. v. 1. 2. 3.

Maximè igitur necessarium est, si beatè mori velimus, ut inimicitias, contentiones, emulationes, rixas, dissensiones, &c. deponamus, siquidem opera carnis sunt, & qui talia agunt, regnum Dei non hæreditabunt, Gal. 5. v. 20. seqq.

3. *In fide*, qua fertur in Christum, & summopere lætatur, quod oculis suis salutare Dei videre sibi contigit. Hoc cum primis ad *εὐδαιμονίαν* pertinet. Nam extra Christum non est salus, Actor. 4. vers. 12. Quæ ergo vult beatè mori, & per mortem ad vitam transire, Christum fide apprehendant necesse est, ipse enim est Dux vitæ, Actor. 3. vers. 15. & verba quæ locutus est, sunt verba vitæ, Iohan. 6. vers. 68. Ergo sequitur hinc, quod is, qui sermonem ejus servaverit, mortem non videbit in æternum, Johan. 8. v. 51. Hæc est spiritualis visio, quæ fit per fidem, & ad salutem nobis sufficit. Beati enim qui non vident, & tamen credunt, Joh. 20. v. 29.

III. *Dulce refrigerium*, quo amaritudinem mortis subleuat. Id quærit in Christo, qui est

1. *Omnium Salvator*. In græco est σωτηριον, quæ vox magnam habet emphasin, & plus est quàm σωτηρ significat enim quasi fontem salutis, in quo DEUS omnes salutis suæ thesauros pro genere humano reposuit, ut ex ejus plenitudine omnes accipiamus, Johan.1. v.16. & hauriamus, Ef.12. vers.3. Desumpta est phrasîs ex Genes.49. v.18. Ef.52. vers.10. Cum ergò sit omnium Salvator, non est ut quisquam ab ejus merito se excludat. Natus est omni populo, Luc.2. v.10. vocavit ad se omnes, Matth.11. vers.28. mortuus est pro omnibus etiam pro pereuntibus, Roman.14. v.16. 1. Corinth.8. v.11. Ebr.6. v.4. seqq. 10. v.26. hinc ex te, inquit, perditio tua Israel, ex me autem salus, Of.13. v.9.

2. *Gentium illuminator*. Hoc imprimis ad nos pertinet, qui olim gentes eramus, & sedebamus in tenebris & umbra mortis, Matth.4. v.16. Sed Christus est lux illa vera, illuminans omnem hominem venien-

tem in hunc mundum, Johan.1. v.9. huic acceptum ferimus, quod à potestate tenebrarum liberati, & sortis sanctorum in lumine participes facti sumus, Col.1. v.13. ambulandum igitur in luce, ut filios lucis decet, ne tenebræ priores nos obruant, Joh.12. v.35. Luc.16. v.8.

3. *Israelitarum glorificator*. Nam Judæis salus, Joh.4. v.22. eorum est adoptio & gloria, & fœdera, & legis constitutio, & cultus, & promissiones, Roman.9. v.4. sed hæc omnis gloria Israelitarum jam nostra est, qui per fidem filii Abrahami facti sumus, Galat.3. vers.7. & proinde etiam regale sacerdotium, 1. Petr.2. v.9.10. Dei hæredes & cohæredes Christi, Roman.8. v.17. in novissimo die ad dextram CHRISTI collocabimur, & audiemus suavissimam vocem: Venite benedicti Patris mei, possidete regnum, quod vobis ab origine mundi paratum est, tunc ibimus in vitam æternam, Matth.25. vers.34.46. Hoc faxit S. Trinitas, DEUS Pater, Filius & Spiritus Sanctus
Amen.

In Die Sancti Matthiæ.

Evangelium Matth.11. v.25, 30.

Sicut figulus, quando facit opus super rotam, & vas aliquod ipsi non cadit ad sententiam, conversus aliud facit, sicut placet in oculis ejus: Ita nos omnes sumus in manu DEI, sicut lutum in manu figuli, Jerem.18. vers.3. seqq. Exemplum nobis suppeditat Historia Sancti Matthiæ, qui in locum Judæ proditoris, qui præ-

varicatus erat, & in locum suum abierat, per sortem electus & adoptatus est, Act.1. v.25.26.

De familia ejus è scripturis nihil constat, verisimile tamen est, fuisse ipsum è numero 70. discipulorum, antequam ad Apostolatam vocaretur, Luc.10. vers.1. In Festo Pentecostes Spiritu Sancto instructus
uuà